

Akif Emre'nin ardından; İkinci vicdan

Dursun Çiçek | Haberiyyat

Akif Emre'nin en güzel fotoğraflarını çeken fotoğraf sanatçısı Dursun Çiçek, vefatının ardından duygularını yazdı...

<http://www.haberiyyat.com/akif-emrenin-ardindan/akif-emrenin-ardindan-ikinci-vicdan>

Yıllar önce bir filmin gösteriminde Hocam Ali Biraderoğlu ile yaşadığım bir olay ile başlamak istiyorum. Film başlamadan “liberalleştiğine ve sekülerleştiğine” inandığımız “yeni muhafazakâr” bir abimiz bir konuşma yapmıştı. Konuşmanın içeriği orada Ali Abi'nin şahsında tüm tarihten, gelenekten özür dileme mahiyetine dönüşmüştü. Filmin sonunda Ali Abi, “ne olurlarsa olsunlar, nereye giderlerse gitsinler, ne yaparlarsa yapsınlar biz onların ikinci vicdanları olacağız” demişti.

1994'ten beri sadece dostluk ve gönüldaşlık kaygısı ile izah edebileceğimiz hikâyemizde Akif Abi'yi hep böyle gördüm. O değişen, dönüşen, muhafazakârlaşan, dünyevileşen, sekülerleşen “bizim çocukların” ikinci vicdanıydı. Ne yaparlarsa yapsınlar, gittikleri yerde de kabul görmeyecekler, ama öyle bir süreç yaşayacaklar ki geri de dönemeyecekler derdi.

Gerek cenazesinde ve gerekse cenazesi sonrasında yazılanlara bakınca bunu bir kez daha anladım. O Efendimiz'in “el emin” vasfının kendinde tecelli ettiği, ahlak timsali, fikir namusunu her şeyin önünde tutan, aidiyeti ve ilkesi doğrultusundan dava adamlığından vazgeçmeyen, inandığına inanan, inanmadığına inanmayan bir adamdı. Vicdanı olduğu için de sözünü ettiğim kesimlerin ikinci vicdanı olmayı her zaman hak ediyordu.

Akif Abi sadece İslamcılık ile ilgili fikirlerinde değil, insani tavır ve tutumlarında da terkipçi bir özelliğe sahipti. Bunun için de onun İslamcılığı epistemolojik bir fantezi değil, bizatihi hayatın içinde, hayatın gerçekleri ile doğru orantılı, ayağı yere basan; lakin buna karşılık bırakın oportünizmi, pragmatist bile olmayan, zamana, zemine göre biçim almayan bir mahiyete sahipti. “E göre” düşünmezdi. İnsanın duruşunu güç ile ilişkisi belirler derken burada gücü paradoksal anlamda kullanırdı. Yani birisi siyasal anlamda olan güç ile ilişkisi, diğeri ise gücün ve varlığın bizatihi sahibi ile olanla ilişkisi bağlamında, bir tutum ve duruş ahlakının altını çizirdi.

Hiç kimseyi tek bir cümlesinden, fikrinden veya davranışından dolayı asla dışlamazdı. Çünkü onun için birinci öncelik insanın durduğu yerdirdi. Hain ve nifak içinde olanı ciddiye bile almaz (ama dikkat çeker), aynı mahalleden olduğuna inandığı insanları ise, usulleri, düşünceleri ve tutumları dolayısıyla uyarır veya eleştirirdi. Siyasal beklentiler kaygısıyla “yükselen değerler”e göre dönüşen ve değişen insanları uyardıktan sonra eleştirmeye değer bile görmezdi.

İçinde yaşadığı postmodernleşme, muhafazakârlaşma ve sekülerleşme süreçlerini çok iyi bilirdi. Bunun için de İslamcılık bitti, öldü gibi aşırı genelleme ve art niyet içeren tespit ve yazıları ciddiye bile almayarak, İslamcılığın ne olduğunu ve ne olmadığını da yine o yazardı. Onun İslamcılıkla ilgili eleştirileri bizatihi kendi başına onun anladığı anlamda İslamcılığın asla bitmeyeceğinin de temel göstergesiydi.

Onun yalnızlığı ve popülist olmayan tutumundan dolayı, fildişi kulesinde sırf epistemolojik saplamalar yapan biri olarak görenlerin en büyük yanılgısı, onun hayatın ve pratiğin bizatihi içinde olan yanını görememelerinden kaynaklanıyordu. Ya da diğer deyişle popüler olanın görünürlüğündeki baskınlık, onun gerçekten gösterdiği ve göstermek istediklerini görmemizi engelliyordu. Oysa onun hayatı bizatihi pratiğin içinde geçmişti. Filistin, Keşmir, Bosna, Endülüs onun için sadece takvimdeki deniz, kitap sahifelerindeki romantik nostaljiler değil, bizatihi gerçekliğin ta kendisiydi. Herkes epistemolojik, ontolojik “saplamalar” yaparak, popülerlik peşinde iken, o sessizce, habersizce, kamerasını, fotoğraf makinasını ve not defterini alarak, Kudüs’e, Saraybosna’ya, Kurtuba’ya, Marakeş’e giderek; İslamcılığın zamandan ve mekândan nasıl koparılmaması gerektiğini anlatır ve öğretirdi. Son dönem İslamcılığının romantik ve turistik bakış açısının ötesinde, o bir geleneğin izlerini sürerek, İslamcılığın zamandan ve mekândan nasıl kopamayacağını yol haritasını gösterirdi. O bizzat kendi hayatıyla, bütün yalnızlığına ve yalnız bırakılmışlığına rağmen, İslamcılığın “epistemolojik bir fantezi, romantik bir retorik, turistik bir zaman ve mekân algısı, arkeolojik bir malzeme” olmasını engelledi. İslam tarihi ve düşüncesini bir “müze” haline getirilmekten kurtardı. Her türlü seküler ve eklektik sentezlerin engelleyicisi oldu.

Akif Abinin İslamcılığı “Din Güzel Ahlaktır” düsturu bağlamında, sana en zıt olan insanların bile senden “emin” olması ekseninde, İslam’ın zamansız ve mekansız olamayacağı esasına dayanan, Nebevi Sünnet’ten tecelli, Ehli Sünnet’ten tezahür bir İslamcılıktı. Dolayısıyla onun bu boyutu, İslamcılık anlayışının muhafazakârlaşmasını, sekülerleşmesini ve mistik, metafizik, okültük bir arkeolojik unsur haline gelmesini engelliyordu.

Akif Abi ile 16-17-18 Temmuz gecesi, evinde, Direnme Sosyolojisi yazısının ham halini okurken, “ne diyorsun abi neler olacak” dediğimde, karamsar bir biçimde: “Hiç kimsenin kaybedeceği bir şey yok, çünkü onların zaten bir şeyleri yok. Onların derdi zaten dünyaydı. O gece direnen insanların hepsi istisna, “İslamcılar” olarak biz kaybedeceğiz. Sahte bir yapı ve oluşumla mücadele bağlamında, sekülerleşme, çürüme, sisteme eklemleme daha hızlı olacak ve biz kaybedeceğiz” demişti. Nitekim son dönem yazdığı yazılarda da hep bunun altını çizdi. Anayasa değişikliğinin insanların birbirini tekfir edecek derecede dini bir boyuta sokulmasını gördüğünde attığı mesaj hala hafızamda: “Abartmayın, laik bir anayasanın 18 maddesi değişecek”.

Akif Abi yaşadığı dönemin sadece iyi bir insanı değil, iyi bir vicdaniydi. Bunun böyle olduğunu vefatı sonrası yazılan yazılarda görebiliyoruz. Şunu biliyorum ki, onu kendisi gibi

olan İslamcılarının dışında, Ateisti de, Sosyalisti de, Milliyetçisi de, Gnostiđi de, Agnostiđi de hatta en zıttı, dışmanı bile anladı... Lakin Liberal İslamcısı, “muhafazakâr dindarı”, “mistik, metafizik, okültük hizipçisi”, “güç meşrulaştırıcıları”, asla ve asla anlamadı ve anlayamayacaktır.

Kayseri’de, Erciyes’in arkasında Evliya tepesinde eğilmiş bir ağacın altında fotoğrafını çekmiştim. O fotoğrafı ona gönderdiğimde şunu yazmıştı: “Tek ve Tenha, Ruhumun Fotoğrafı, Eyvallah..” Tek ve Tenha abim vefatıyla bile bir duruş sergiledin. Tek ve Tenha bir odada, sessizce gittin bizi de tenhalaştırarak. Biz senin gözünden, Kudüs’ü, Mostar’ı, Endülüs’ü, Tařkent’i, Semerkant’ı, Haleb’i, İstanbul’u, Saraybosna’yı, Mekke ve Medine’yi seyretmeye devam edeceğiz. Belki تنها kalacağız ama orada olacağız...

Mevlam Rahmet Eylesin.